

התנועה למען איכות השלטון בישראל

פורום חומת מגן לישראל

ע"י ב"כ עוה"ד אליעד שרגא ו/או תומר נאור ואח'
מרח' יפו 208, ירושלים, ת.ד. 31348, 9131301
טלפון: 02-5000073, פקס: 02-5000076
דוא"ל: office@mqg.org.il

העותרים בבג"צ 4889/24

הילה שי ו-13 אח'

דרכנו - יוצאים לפעולה (חל"צ), ח.פ. 513408625
כולם ע"י ב"כ עוה"ד גלעד ברנע (מ.ר. 16611)
מרח' קומפרט 11/21, תל אביב-יפו, 6684927
טלפון: 03-6135135, פקס: 03-6135135
דוא"ל: gilad_b@netvision.net.il

העותרים בבג"צ 5221/24

עמותת זולת לשוויון וזכויות אדם ו-86 אח'

כולם ע"י ב"כ עוה"ד דפנה הולץ-לכנר ואח'
מרח' ברקוביץ 4, מגדל המוזיאון, תל אביב-יפו
טלפון: 077-2040881, פקס: 077-2040882

העותרים בבג"צ 6040/24

נגד

1. **ממשלת ישראל**
2. **ראש הממשלה, בנימין נתניהו**
3. **שר המשפטים, יריב לוין**
4. **היועצת המשפטית לממשלה, גלי בהרב-מיארה**
ע"י פרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים
משרד המשפטים, רח' צלאח א-דין 29, ירושלים, 9711052
טלפון: 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: hj-dep@justice.gov.il

המשיבים

תגובת העותרים בבג"צ 4889/24, 5221 ו-6040 להודעה מטעם היועצת המשפטית

לממשלה

מוגשת בזה תגובתם האחודה של העותרים בשלוש העתירות שבכותרת (בבג"צ 4889/24, 5221 ו-6040) להודעה מטעם היועצת המשפטית לממשלה מיום 22.9.2024 להלן – "ההודעה" או "הודעת היועמ"שית", בהתאם להחלטת כבוד השופט י. עמית מיום 23.9.2024.

מהודעת היועמ"שית למדנו לראשונה כי ראש הממשלה "איננו מקבל את העמדה המשפטית העקרונית לפיה ועדת חקירה ממלכתית היא המנגנון הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר האירועים הנדונים. עוד נאמר כי אין בכוונתך (ראש הממשלה) להביא את הנושא בפני הממשלה, אלא רק בתום המלחמה."

עוד למדנו רק עתה, כי היועצת המשפטית לממשלה נתנה לראש הממשלה, לשר המשפטים ולממשלה (כגוף קבינטי) היתר לייצוג נפרד בעתירות שבכותרת.

נוכח האמור, ביקשה היועצת המשפטית לממשלה כי העתירות יקבעו לדיון וכי יקבע מועד להגשת התגובות המקדמיות בהתאם. כן נמסר כי מזכיר הממשלה ביקש כי פרק הזמן להגשת תגובתה

המקדמית של הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים, במסגרת הייצוג הנפרד יהא עד ליום 31.10.2024.

עמדת העותרים בשלושת העתירות ביחס למבוקש בגדר הודעת היועמ"שית, היא כדלקמן:

העותרים סבורים כי נוכח האמור בעתירות ובהודעת היועמ"שית יש להוציא צווים על תנאי כמבוקש בגדר העתירות כבר עתה, וזאת בשים לעמדתה המשפטית של היועצת המשפטית לממשלה הקובעת ומדגישה, באופן חד משמעי ומובהק, כי ועדת חקירה ממלכתית לחקר אירועי מחדל ה-7/10 ומלחמת "חרבות ברזל" היא הכלי המשפטי הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר אירועי המלחמה:

מבחינה משפטית, העמדה שתוצג לבית המשפט, נדרשת להלום את העובדה שאירועי השבעה באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" מתאפיינים בצבר נסיבות ייחודי וקיצוני, חסר תקדים, שאינו דומה לאף מקרה שנדון בעבר, בין היתר מבחינת תוצאותיו הקשות, השפעתו מרחיקת הלכת על המדינה, השלכותיו על הציבור וחשיבותו הציבורית ומשמעותיותו האסטרטגיות, לטווח הקצר והארוך.

עמדתי המקצועית, כפי שהוצגה לך בעל-פה וביתר פירוט בכתב, היא כי נוכח הנסיבות הקיצוניות קיימת חשיבות מכרעת לכך שחקירת אירועי המלחמה והפקת הלקחים יתבצעו בעצמאות מקצועית מלאה, תוך שימוש במנגנון החקירה המיטבי והייחודי הקבוע בחוק, ובניתוק מלא מכל אפשרות של השפעה זרה על אופן ניהול החקירה ועל תוצאותיה. **ועדת חקירה ממלכתית היא, באופן מובהק, הכלי המשפטי הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר אירועי המלחמה.** זאת, מבלי להתייחס כעת לעיתוי שבו תחל החקירה. כמו כן, ועדת חקירה ממלכתית היא האמצעי להתמודדות עם הסיכונים החמורים והמיידיים הנשקפים למדינה במישור הבינלאומי ולהגנה עליה. טעמים אלה גם מצדיקים כי הממשלה תידרש לעניין זה בפרק זמן קרוב.

מכאן עולה כי הוצאת צווים על תנאי היא אך מתבקשת שלא לומר מתחייבת.

לחילופין, יש להוציא צו על תנאי על אתר, גם מטעמים מעשיים, מבלי לנקוט עמדה, ועל מנת לאפשר לבית המשפט לקבל תשתית עובדתית מלאה ומקיפה, ובשים לב לצורך לברר ולהכריע בהקדם בעניין מושא העתירה, ר' והשוו: בג"צ 3289/24, **סנא דקה נ' קובי יעקובי, ממלא מקום נציב שירות בתי הסוהר** (13.6.2024), בג"צ 2280/24 **גישא – מרכז לשמירה על הזכות לנוע נ' ממשלת ישראל** (10.6.2024).

בהתאם, מסכימים העותרים לבקשת היועצת המשפטית לממשלה כי ההליך ייקבע לדיון, ויבקשו כי מועד הדיון האמור יקבע בהקדם, וזאת מבלי לקפח אפשרותם של הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים להגיש עמדה סדורה ומפורטת מטעמם בלוח הזמנים שיקבע.

נזכיר עוד כי דבר המחלוקת האמורה בין הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים לבין היועצת המשפטית לממשלה לא דווח כבר במועד בו נתבקשו התגובות המקדמיות לראשונה (28.7.2024) ביחס לשתי העתירות הראשונות שבכותרת (ואף קודם לכך 17.7.2024 ביחס לבג"צ 4889/24), ר' החלטת כבוד השופט י. עמית מיום (14.7.2024), אלא אך לאחר מספר ניכר של בקשות ארכה מצד המשיבים הרלוונטיים (הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים).

זהו מעשה שלא יעשה – מדובר בפשטות בפגיעה חמורה מצד אותם משיבים (הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים) בניהול ההליך בפני בית המשפט הנכבד ועיכובו בדרך פסולה מן היסוד.

נזכיר כי העותרים הראו במסגרת תגובותיהם לבקשות הארכה של המשיבים מהתאריכים 10.9 ו-12.9 כי אין כל סיבה תקפה לארכה המבוקשת: ואכן לא מצוינת בהן כל סיבה. וזאת כאשר כבר בבקשה מתאריך 10.9.2024 נכתב כי אך נדרשת "קבלת האישורים הנדרשים להגשת הודעה מטעמם". כך גם בבקשת ארכה קודמת מיום 18.8.24 צוין, בין היתר (שם גם צוין שירות מילואים של אחד הפרקליטים), כי למשיבים דרוש פרק זמן נוסף "לצורך השלמת התגובה וקבלת האישורים הנדרשים להגשתה", מבלי שצוינה המחלוקת הקיימת בין המשיבים.

ברור אם כן כי אותם משיבים (הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים) הם שעיכבו ומנסים להמשיך ולעכב הגשת התגובה לגופה לעתירות, וזהו דפוס פעולה שיטתי מצידם בעת הזו. כעולה מהודעת היועמ"שית, ראש הממשלה מתנגד להקמת ועדת חקירה ממלכתית, ואף לקיום חקירה בעת הזו, אלא רק "בתום המלחמה". ועתה גם ברור כי ראש הממשלה ממאן אפילו להביא הנושא לדיון בממשלה עתה (אלא רק "בתום המלחמה"), שהיא בעלת הסמכות לקבל החלטה בעניין.

בשולי הדברים, יבקשו העותרים להביע את התנגדותם להפיכת מתן הייצוג הנפרד לממשלה ככסות למתן ייעוץ משפטי שלא על ידי היועצת המשפטית לממשלה, פעם נוספת – ובמה שדומה כי הפך לחזון נפרץ.

בעניין זה נפנה לפסק הדין שניתן אך לאחרונה בעניין גיוס תלמידי הישיבות ומימון המוסדות התורניים, בג"צ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (25.6.2024) ולאמור בפסקה 84, שם נקבע כי:

"בפתח הדברים, נחזור למושכלות ראשוניים – היועצת המשפטית לממשלה היא הפרשנית המוסמכת של הדין כלפי הרשות המבצעת. כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת, פירושה את הדין משקף את המצב המשפטי – הקיים והמצוי – ופירושה זה מחייב את הרשות המבצעת. עמדה זו יצוקה בעשרות שנות פסיקותיו של בית משפט זה"

וכן לאמור בפסקה 85 שם נקבע כי מתן ייצוג נפרד הוא **החריג הנתון לשיקול דעת היועצת המשפטית לממשלה, ודוק ייצוג נפרד, אך לא ייעוץ נפרד**. לכן יבקשו העותרים להעיר כי בענייננו דן המדובר בייצוג (בין היתר) עמדת הממשלה, ולא עמדתו של שר אחד, **תוך שהממשלה מנסה שוב להסתמך לכאורה על ייעוץ משפטי של מזכיר הממשלה**.

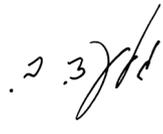
העותרים יזכירו, כי חזקת תקינות המנהל חלה, ביחס למעשי והחלטות הרשות עת היא מקבלת יעוץ משפטי מהיועצים המוסמכים בדין, ובאשר אלו כפופים לחוק ולא לשולחיהם. דומה כי לאחרונה נפרצו הגבולות, ואנו עומדים בפניו של מדרון חלקלק, בו תוסיף הממשלה להפר את הוראות החוק ולהתעלם מעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה, ותגבה עצמה בעורכי דין פרטיים החבים את נאמנותם לשולחיהם ולא לציבור בישראל.

נוכח האמור, אין מקום לבקשת מזכיר הממשלה ליתן למשיבים האמורים (הממשלה, ראש הממשלה ושר המשפטים) פרק זמן כה ארוך כפי שמבוקש על ידם (כאמור עד 31.10.2024).

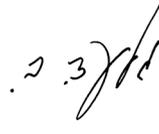
מדובר בדרך פסולה לעכב ואף למנוע ביקורת שיפוטית, ועם זאת אסור להסכין.

בנסיבות האמורות מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צווים על תנאי כמבוקש בעתירות, להורות על הגשת תצהירי תשובה בלוח זמנים קצוב ולקבוע העתירות להתנגדות לצו מוחלט בהקדם.

היום 24 ספטמבר, 2024.

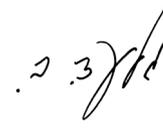

ב/

דפנה הולץ-לכנר, עו"ד

ב/

גלעד ברנע, עו"ד

ב"כ העותרים

ב/

תומר נאור, עו"ד